

A Haskó Család

A családuink. Azt hiszem, ez a kép a németek bevonulása után készült. Március 19-én jöttek be a németek. Vasárnap délelőtt éppen iskolában voltunk, tudniillik két műszakban jártunk, mert nem fértünk el egyszerre: egyik héten délelőttösök voltunk, másik héten délutánosok, és péntek délután nem lehetett iskolába menni, mert bejött a sabesz, ezért azt vasárnap délelőtt pótoltuk be. Hetes voltam éppen, a szünetben kimentek a gyerekek a teremből, kinyitottam az ablakot, az ablak a Duna felé nézett, kinéztem, és hogy én ezt honnan tudtam, ezt nem tudom, de én tudtam, hogy a németek jönnek be, és pontosan tudtam, hogy ezeket gyűlölni kell! Néztam, ahogy az alsó rakparton vonultak a németek, és pontosan tudtam, hogy baj van. Pillanatok alatt kezdett terjedni a hír a tanárok között, hogy a németek bejöttek, és gyorsan hazazavartak minket. Amikor bevonultak, fönt a levegőben vadászgépek röpködtek. Feketék voltak, én legalábbis úgy emlékszem, hogy feketék voltak. Alacsonyan repültek, hát az olyan félelmetes volt, hogy én mire hazaértem, reszkettem! Az apukám nagyot hallott, ült az íróasztalnál, ott volt a telefon mellette, de az ajtócsengőt nem hallotta. Hazaértem, álltam az előszobaajtó előtt a gangon, fölöttem ezek a repülők, és persze hiába csengettem. Ehhez hozzátartozik, hogy aznap reggel az anyám, a cselédlány és a bátyám vonatra ült, és elment Kiskunfélegyházára cuccokat vinni a rokonokhoz, hogy a bombázás elől mit tudom én, miket mentsenek. Lementem az első emeletre, ahol egy erdélyi család lakott, és ők fölszóltak telefonon, mert a telefont hallotta az apu. Így engedett be a lakásba. Mondtam az apunak, hogy bejöttek a németek. Akkor az apu fölhívta telefonon egy barátját, és ő is mondta apámnak, hogy igen, tényleg bejöttek. No akkor estig izgultunk, míg anyámék előkerültek. És azután villámgyorsan mentek az események: kikapcsolták a telefont a zsidó lakásokban, be kellett szolgáltatni a rádiókat, és nagyon hamarosan csillagos házba kellett menni. [Zsidók tulajdonában 1944 áprilisától nem lehettek rádiókészülékek. (Ezt megelőzte a telefonok kötelező beszolgáltatása.) Április 7-től korlátozták a zsidók utazását, nem használhattak személyautót, motorkerékpárt, nem utazhattak vasúton, taxin, hajón vagy társasgépkocsin. -- A szerk.] A Paulay 12 nem lett csillagos ház, így nekünk menni kellett. Emlékszem, hogy mikor már nagyon kezdett rossz világ lenni, akkor az apukám összeszedte a pisztolyát -- mint kiderült, volt

egy pisztolya -- meg valamilyen kommunista irodalmat, összekötözte egy kis csomagba, elmentünk, és a Lánchídnál bedobta a Dunába.